

Jaarverslag Leerplicht

SCHOOLJAAR 2013 – 2014

Kinderen hebben de toekomst

Naar school gaan is een belangrijke voorwaarde voor kinderen om zich goed te ontwikkelen.

Voor sommige leerlingen in het basis- en voortgezet onderwijs is dat echter geen vanzelfsprekendheid. Vanwege uiteenlopende oorzaken lukt het soms niet om een schoolcarrière goed te doorlopen en dreigt schooluitval. Schoolverzuim komt dan ook regelmatig voor, ook in Midden-Drenthe. En dat willen we graag voorkomen.

De leerplichtambtenaren van onze gemeente maken zich, samen met ouders, het onderwijsveld en hulpverlening, hard om schoolverzuim te voorkomen en terug te dringen.

Ik ben er trots op dat er in het schooljaar 2013-2014 in onze gemeente een daling is waar te nemen van het aantal meldingen van verzuim. Ondanks dit mooie resultaat is een onverminderde inzet noodzakelijk. Naast het behandelen van verzuimmeldingen, vrijstelling en verlofaanvragen richten de leerplichtambtenaren zich ook op een preventieve aanpak, justitiële handhaving, thuiszitters en onderhouden zij een vangnet van ketenpartners.

De maatschappij stelt hoge eisen aan schoolverlaters. Het wordt steeds belangrijker dat leerlingen van het voortgezet- en middelbaar beroeps onderwijs hun opleiding afmaken, want een diploma biedt kansen op de arbeidsmarkt en werkt mee aan het zelfvertrouwen van jongvolwassenen.

Als lokale overheid hebben we daarin een grote verantwoordelijkheid. We blijven ons, samen met onze partners, ook de komende jaren inspannen om jongeren kansrijk te laten zijn in de maatschappij.

Gert Jan Bent
Wethouder Jeugdzorg

Onze doelgroep

De gemeente is verantwoordelijk voor alle leer- en kwalificatieplichtige inwoners. In Nederland zijn kinderen leerplichtig vanaf 5 jaar tot het einde van het schooljaar waarin ze 16 jaar worden. De ouder of verzorger moet het kind inschrijven op een school en ervoor zorgen dat het kind de school bezoekt. Na de volledige leerplicht is de jongere nog tot zijn 18e verjaardag kwalificatieplichtig. De kwalificatieplicht verplicht alle jongeren tot 18 jaar om een volledig programma van onderwijs te volgen totdat zij een startkwalificatie hebben behaald (een diploma op minimaal havo- of mbo 2 niveau). Voor deze groep is de leerplichtambtenaar verantwoordelijk.

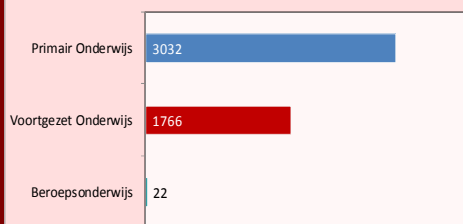
Aansluitend worden jongeren tot 23 jaar, die nog niet in het bezit zijn van een startkwalificatie, ondersteund bij het vinden van een school, leerwerktraject of een passende baan.

Deze begeleiding gebeurt door de consulenten van het RMC (Regionaal Meld- en Coördinatiepunt Voortijdig Schoolverlaters). Over deze groep wordt apart verslag gedaan. In bepaalde situaties geldt een vrijstelling van de kwalificatieplicht:

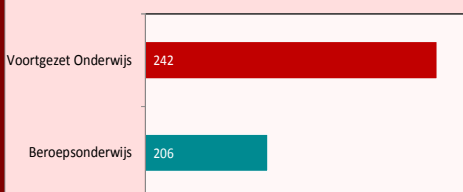
1. Jongeren met een diploma of getuigschrift van de Praktijkschool. Deze jongeren kunnen een programma volgen dat past bij hun niveau;
2. Jongeren die op het speciaal onderwijs zitten omdat ze moeilijk leren, of een verstandelijke en/of lichamelijke beperking hebben;
3. In individuele gevallen geeft de leerplichtambtenaar vrijstelling aan jongeren die om lichamelijke of psychische redenen geen startkwalificatie kunnen halen (deze jongeren zitten niet op het speciaal onderwijs).

Op peildatum 31 juli 2014 telde de leerplichtadministratie in totaal 5.272 leerlingen in de leeftijd van 5 tot 18 jaar. Daarvan waren 4.820 leerplichtig en 448 kwalificatieplichtig.

Leerplichtig

Kwalificatieplichtig

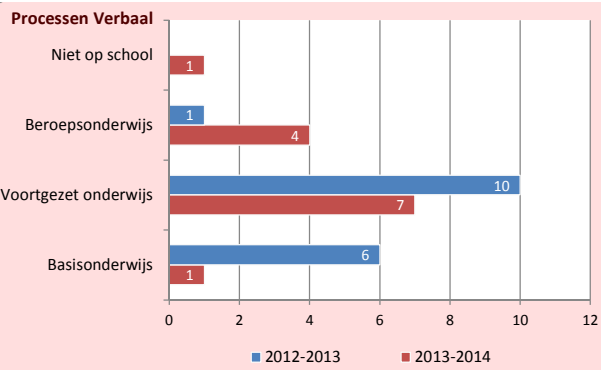

In dit jaarverslag:

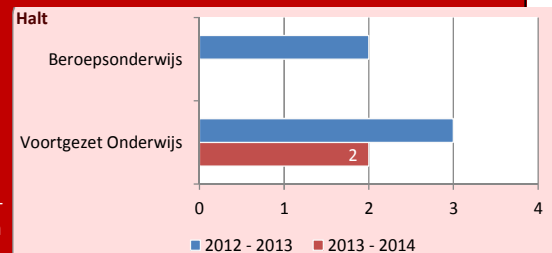
- * Verzuim
- * Thuiszitters
- * Vrijstellingen
- * Zorg & Advies
- * Kwalificatieplicht
- * Ontwikkelingen

Nieuwe aanpak schoolverzuim

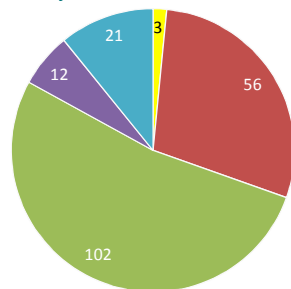
De Raad voor de Kinderbescherming heeft in 2013 een nieuwe aanpak ingevoerd in heel Nederland voor het raadsonderzoek in schoolverzuimzaken. Kern van deze aanpak is dat schoolverzuim met meervoudige (gezins-)problematiek in de eerste plaats moet leiden tot een aanpak in het vrijwillige zorgcircuit, pas in tweede instantie tot toepassing van het strafrecht en/of tot zorg in een gedwongen kader. Door eerst de zorg in te zetten wordt voorkomen dat dit soort schoolverzuim onnodig in een strafrechtelijk kader wordt getrokken. Pas als de inzet van zorg onvoldoende effect heeft, wordt overgegaan tot het opmaken van een proces-verbaal. Bij het inzetten van strafrecht is teruggeleiding naar school het doel. Zo nodig kan het strafrecht ook worden ingezet als een hefboom naar zorg.

In het schooljaar 12/13 zijn in totaal 17 processen verbaal opgemaakt, waarvan 10 voor luxe verzuim. In schooljaar 13/14 waren dat er 13, waarvan 3 luxe verzuim. Ook bij de Halt afdoeningen was een afname van 5 naar 2.

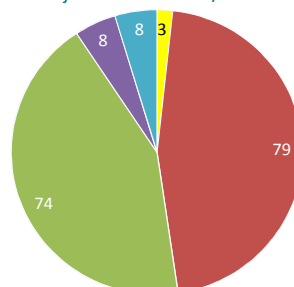

Schooljaar 2012—2013 / totaal 194

- Absoluut verzuim
- Relatief Verzuim: Beginnend verzuim
- (Signaal) Verzuim
- Ziekteverzuim
- Luxe verzuim

Schooljaar 2013—2014 / totaal 181

Schoolverzuim naar soort

Absoluut verzuim

Een leerplichtige leerling staat niet op een school ingeschreven.

Relatief verzuim

Een leerling staat wel op een school ingeschreven, maar bezoekt deze niet of niet regelmatig. Relatief verzuim is onder te verdelen in:

1. beginnend verzuim, 2. signaalverzuim, 3. ziekteverzuim en 4. luxe verzuim.

1. Beginnend verzuim

Bij beginnend verzuim en wanneer een maatregel van school niet afdoende is geweest om verzuim te stoppen, voert de leerplichtambtenaar een preventief gesprek met de leerling.

2. (Signaal) verzuim

Hierbij kan het gaan om:

- verzuim zonder achterliggende problemen en
- verzuim mét achterliggende problemen, zoals sociaal-emotionele problemen of een moeilijke gezinssituatie.

3. Ziekteverzuim

Een leerling gaat om medische redenen niet naar school. Vaak ziek zijn vormt echter een risico voor de schoolloopbaan en/of kan duiden op andere problemen.

4. Luxe verzuim

Ontstaat wanneer ouders hun kind ongeoorloofd meenemen op vakantie buiten de schoolvakanties, of hun kind ongeoorloofd laten verzuimen voor een omstandigheid zonder dat de directeur hier toestemming voor heeft verleend.

Resultaten van schooljaar 2013 - 2014

Positief Resultaat	
Problemen opgelost; schoolloopbaan vervolgd	116
Voortzetting behandeling	
Behandeling volgend schooljaar voortgezet	13
Behandeling door andere instanties, hulpverleningstraject opgepakt	28
Problemen niet opgelost; schoolloopbaan vervolgd	8
Verwijzing naar RMC	5
Einde Behandeling	
Vertrokken uit de gemeente	11
Totaal	181

Schoolverzuim van meer dan 16 uur in vier weken móet door de scholen gemeld worden. Scholen mogen eerder melden als er zorgen zijn. Scholen voor Voortgezet- en Beroepsonderwijs melden verzuim digitaal via Dienst Uitvoering Onderwijs (DUO). Bij melding wordt de jongere met zijn ouder(s) uitgenodigd voor een gesprek met de leerplichtambtenaar in het gemeentehuis. Een jongere vanaf 12 jaar is namelijk mede verantwoordelijk voor zijn schoolverzuim. Bij kinderen jonger dan 12 jaar worden alleen de ouders uitgenodigd. Bij ongeoorloofd schoolverzuim binnen het voortgezet- of beroepsonderwijs, krijgt een jongere eerst te maken met de school zelf.

Blijft het verzuim aanhouden en bestaat er bij de school geen verdere zorg over de jongere (achterliggende problematiek), dan voert de leerplichtambtenaar met de jongere een preventief gesprek op school. Stopt het verzuim niet, dan volgt een waarschuwingsgesprek op het gemeentehuis. De leerplichtambtenaar onderzoekt de oorzaak van verzuim, bekijkt wat ouders hebben gedaan om het verzuim te stoppen, of er hulpverlening is ingeschakeld en er worden afspraken gemaakt. Deze afspraken worden vastgelegd in een waarschuwingsbrief. Wanneer men de afspraken niet na komt en het verzuim niet stopt, dan wordt een proces-verbaal opgemaakt. Na het opmaken van

het proces-verbaal kan de Officier van Justitie of de kinderrechter de jongere en/of de ouder een straf opleggen. In het schooljaar 2013-2014 zijn 181 casussen van verzuim in behandeling genomen. Dit is een daling ten opzichte van vorig jaar. Een melding van verzuim is vaak een signaal van achterliggende problematiek. De grootste groep van de meldingen "relatief verzuim" bestond uit zorgwekkend verzuim; hierbij gaat het om ziektemotivatie- en gedragsproblematiek, psychische problemen en zorgelijke gezinssituaties. Daarnaast is ook het aantal thuiszitters in Midden-Drenthe gestegen. Dit zijn langdurige casussen, die een intensieve aanpak vergen.

Behandeling van verzuim

Thuiszitters

Een categorie leerlingen, die extra aandacht en ondersteuning nodig heeft, zijn de thuiszitters. Ondanks de leerplicht en de kwalificatieplicht gaat elk jaar een klein deel van de leerlingen helemaal niet naar school. Zij worden “thuiszitters” genoemd. De thuiszitters worden volgens de Ingrado norm geregistreerd (zie kader). Het aantal thuiszitters is een belangrijke graadmeter voor de mate van succes van passend onderwijs. Kern van de wet is immers dat schoolbesturen in staat zijn voor alle leerlingen die zich

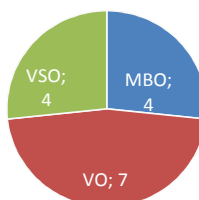
aanmelden een passend onderwijsaanbod te verzorgen. Het onderwijs krijgt “zorgplicht” en de gemeente “jeugdhulpplicht”.

Het is daarom van groot belang dat onderwijs en gemeente samenwerken en een effectief gezamenlijke aanpak ontwikkelen en hanteren.

Het Samenwerkingsverband Voortgezet Onderwijs heeft een “protocol thuiszitters” geschreven met als doel het in kaart brengen van thuiszitters, het versnellen van plaatsing van een thuiszitter en het analyseren van de oorzaken, zodat thuiszitten voorkomen kan worden. In schooljaar 13/14 is het aantal thuiszitters gestegen. Oorzaak moet worden gezocht in de betere registratie door scholen voor MBO en VSO

THUISZITTERS 2013 - 2014

■ MBO ■ VO ■ VSO

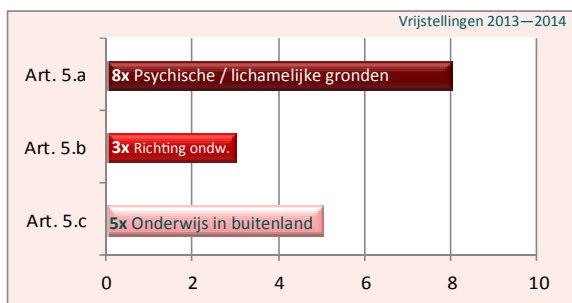
Thuiszitters volgens Ingrado

Ingrado, de landelijke brancheorganisatie voor leerplicht en RMC, heeft met het ministerie van OCW afgesteld welke leerlingen als thuiszitter tellen in de jaarlijkse melding van het schoolverzuim:

Een thuiszitter is een leerplichtige jongere tussen de 5 en 16 jaar of een jongere van 16 of 17 jaar die valt onder de kwalificatieplicht en die ingeschreven staat op een school of onderwijsinstelling en die zonder geldige reden meer dan 4 weken verzuimt, zonder dat hij/zij vrijstelling heeft van geregeld schoolbezoek.

Vrijstelling van de leerplicht

Volgens de wet kunnen kinderen worden vrijgesteld van leerplicht. Dit betekent dat ouders hun kind niet hoeven in te schrijven op een school. Kinderen gaan dan ook niet naar school maar krijgen, in de meeste gevallen, thuisonderwijs of een andere vorm van vervangend onderwijs.

In artikel 5 van de leerplichtwet staan de volgende gronden voor vrijstelling. Ouders zijn vrijgesteld van de verplichting om te zorgen, dat een jongere als leerling van een school staat ingeschreven, zolang:

- de jongere op lichamelijke of psychische gronden niet geschikt is om tot een school, onderscheidenlijk een instelling te worden toegelaten;
- zij tegen de richting van het onderwijs op alle binnen de redelijke afstand van de woning- of, indien zij geen vaste verblijfplaats hebben, op alle binnen Nederland gelegen scholen onderscheidenlijk instellingen waarop de jongere geplaatst zou kunnen worden, overwegende bedenkingen hebben;

c. de jongere als leerling van een inrichting van onderwijs buiten Nederland staat ingeschreven en deze inrichting geregeld bezoekt.

Daarnaast is het mogelijk om van schoolbezoekplicht vrijgesteld te worden met artikel 11 onder g. Dit is een vangnetbepaling. Het gaat dan om meer dan 10 schooldagen en er moet sprake zijn van gewichtige omstandigheden. Er is dan van externe, veelal buiten de wil van de jongere of zijn ouders gelegen omstandigheden waarvoor de jongere extra verlof nodig heeft, zodat hiermee een kennelijk onredelijke situatie voorkomen kan worden.

Leerplichtambtenaar als bemiddelaar

Leerplichtambtenaren worden vaak benaderd door scholen en ouders voor het bemiddelen in verschillende situaties. Deze verzoeken variëren van een bemiddelingspoging bij een conflict tussen school en ouders tot aan het verwijderen van een leerling of de overstap naar een andere school. Leerplichtambtenaren hebben hierbij voornamelijk een regierol. Ouders, scholen en andere professionals weten de leerplichtambtenaren steeds beter te vinden. Leerplichtambtenaren zien deze vroegtijdige betrokkenheid als een belangrijke pijler bij het terugdringen van schooluitval. Naast bemiddeling geven leerplichtambtenaren advies en informatie over leerplicht, onderwijs, verlofaanvragen en studie- en beroepskeuze. Een verzoek om advies en informatie wordt telefonisch of in een persoonlijk gesprek afgehandeld.

Zorg & Advies

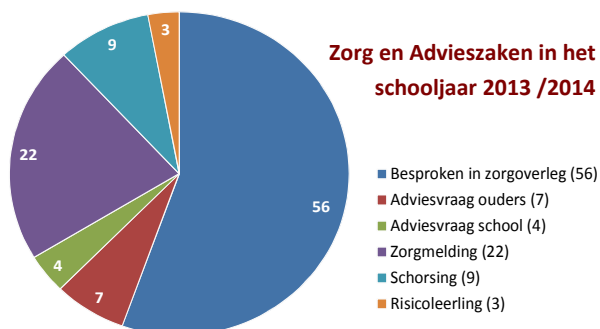
Zorgoverleg

Meestal is schoolverzuim een eerste signaal dat er iets met de jongere aan de hand is. In toenemende mate is geconstateerd dat er sprake is van meervoudige (thuis) problematiek. Dit zorgt voor een:

- Langere betrokkenheid van de leerplichtambtenaar bij een situatie;
- Vraag naar een oplossing op meerdere gebieden met meerdere partijen, vanwege de complexiteit van de situatie. Een op elkaar afgestemde samenwerking is hierbij onontbeerlijk.

Er is veel overleg met de scholen en betrokken hulpinstanties (CJG partners). Deze worden ingeschakeld middels een zogenaamd “zorgoverleg”.

Bij het zorgoverleg wordt er met alle betrokken partijen (school, ouders/jongere, hulpverlening, behandelaars, onderwijsconsulent etc.) één plan afgesproken en worden hiervoor afspraken met elkaar gemaakt.

Zorg en Advieszaken in het schooljaar 2013 /2014

Afschaffen van de kwalificatieplicht voor leerlingen in het VSO

De kwalificatieplicht is één van de maatregelen van de Rijksoverheid om schooluitval van jongeren tegen te gaan. Ook moet de maatregel de kansen van startende jongeren op de arbeidsmarkt vergroten. Jongeren moeten de kwalificatieplicht vervullen door volledig dagonderwijs te volgen. De kwalificatieplicht geldt o.a. niet als je op een speciale school zit omdat je zeer moeilijk leert of een verstandelijke of een lichamelijke beperking hebt.

Per 1 augustus 2013 is de inzet van de nieuwe wetgeving kwaliteit (v)so een kwaliteitsverbetering van het voortgezet speciaal onderwijs met als doel de participatie van leerlingen met een beperking in de maatschappij te vergroten en onnodig een beroep op een uitkering te voorkomen.

Het voortgezet speciaal onderwijs is hierdoor ingericht in drie uitstroomprofielen:

1. Vervolgonderwijs; het onderwijs in het uitstroomprofiel "vervolgonderwijs" is gericht op het behalen van een regulier diploma voortgezet onderwijs (vo) en gericht op doorstroom naar vervolgonderwijs MBO.
2. Arbeidsmarktgericht; het arbeidsmarktgerichte uitstroomprofiel bereidt leerlingen voor op een baan op de arbeidsmarkt. Het kan hier ook gaan om de beschermde arbeidsmarkt, zoals sociale werkvoorziening. Dit uitstroomprofiel biedt eindonderwijs en is niet gericht op het behalen van een diploma en doorstroming naar vervolgonderwijs. Het gaat om leerlingen die niet in staat zijn een startkwalificatie te halen, ook geen diploma VO of MBO-1, kunnen halen, maar die wel kunnen werken in functies onder het niveau van de assistent-opleiding, mbo niveau 1. Als voorbereiding op de praktijk is een stage in dit uitstroomprofiel verplicht.
3. Dagbesteding; het uitstroomprofiel dagbesteding is bedoeld voor leerlingen die uitstromen naar een vorm van al dan niet arbeidsmatige dagactiviteiten. Het gaat hier om leerlingen, die niet in staat zijn zelfstandig op de arbeidsmarkt te participeren, ook niet op de beschermde arbeidsmarkt.

Alleen in het profiel vervolgonderwijs ontvangen leerlingen, als zij voldoen aan de daarvoor gestelde eisen, een regulier vo-diploma. Aan leerlingen, die de profielen arbeidsmarktgericht en dagbesteding doorlopen hebben, wordt een vso-getuigschrift uitgereikt, alsmede een overgangsdokument.

NB. Jongeren met het uitstroomprofiel 2 en 3 hebben de mogelijkheid om na afloop van de eigenlijke leerplicht, dus na afloop van het schooljaar waarin ze 16 zijn geworden, de school te verlaten. Dan vervalt de kwalificatieplicht.

Ontwikkelingen voor toekomstige jaren

De transitie in de jeugdzorg blijft onze aandacht houden. Deze decentralisatie biedt de mogelijkheid om samen met het onderwijs, Regionale Meld – en Coördinatiefunctie voor Voortijdige Schoolverlaters en leerplicht noodzakelijke arrangementen af te spreken.

Doordat de samenleving en de arbeidsmarkt steeds complexer worden, neemt het belang van een opleiding toe en stijgen de eisen die aan de startkwalificatie worden gesteld. Entreeonderwijs brengt een bindend studieadvies met zich mee. Als jongeren met een negatief studieadvies worden afgewezen voor het entreeonderwijs zijn de mogelijkheden vervolgens beperkt. Mede hierdoor dreigt de groep leerlingen die de startkwalificatie niet haalt, te groeien.

Per 1 augustus 2013 is de inzet van de nieuwe wetgeving in het voortgezet speciaal onderwijs gewijzigd met als doel om de participatie van leerlingen met een beperking in de maatschappij te vergroten. De zorg bestaat dat er een toename ontstaat van het aantal jeugdigen in het uitstroomprofiel arbeid of dagbesteding. Hieronder vallen jongeren in de leeftijdsgroep van 16 / 17 jaar. Deze doelgroep valt door deze nieuwe wetgeving niet meer onder de leerplichtwet.